

Autoreferat

1. Imię i nazwisko

Piotr Marcin Kozłowski

2. Posiadane stopnie naukowe

doktor nauk biologicznych w zakresie biologii molekularnej, Wydział Biologii Uniwersytetu Warszawskiego, 1997, "Identyfikacja i charakterystyka genów z rodziny *RAS* śluzowca *Physarum polycephalum*"

3. Dotychczasowe zatrudnienie w jednostkach akademickich lub naukowych

01.10.1987-28.02.1997	asystent, Zakład Biochemii Ogólnej (później Zakład Biologii Molekularnej), Instytut Biochemii, Wydział Biologii, Uniwersytet Warszawski
01.03.1997-30.09.2012	adiunkt, Zakład Biologii Molekularnej, Instytut Biochemii, Wydział Biologii, Uniwersytet Warszawski
w tym 01.06.1997-30.09.2000	staż podoktorancki w Department of Pharmacology, University of North Carolina at Chapel Hill, USA
od 01.10.2012	starszy wykładowca, Zakład Biologii Molekularnej, Instytut Biochemii, Wydział Biologii, Uniwersytet Warszawski

4. Osiągnięcie naukowe

Charakterystyka eukariotycznego białka ERH

Wstęp

Gen *ERH* odkryto blisko 20 lat temu jako mutację u muszki *Drosophila melanogaster*, która pogłębiała fenotyp hipomorficznych mutacji w genie *rudimentary* (niedorozwój skrzydełek wywołany niedoborem pirymidyn i związany ze zmniejszeniem liczby i wielkości ich komórek; gen *rudimentary* koduje trzy pierwsze aktywności enzymatyczne szlaku *de novo* biosyntezy nukleotydów pirymidynowych) [1-3]. Z tego powodu, gen ten nazwano *enhancer of rudimentary* (a dla tych odkrytych u innych organizmów dodawano termin *homolog*) i zaproponowano bliżej nieokreślony udział białka ERH w regulacji metabolizmu pirymidyn [1].

Gen *ERH* występuje powszechnie u przedstawicieli wszystkich królestw *Eukaryota*, z wyjątkiem grzybów [4, 5]. Kodowane przez niego białko jest niewielkim polipeptydem (ok. 100 aa, ok. 12 kDa), którego sekwencja jest wysoce konserwowana ewolucyjnie (np. białka ERH człowieka i żaby *Xenopus laevis* są identyczne) [4-6]. Jednak, jego sekwencja nie jest podobna do żadnego innego białka i nie dostarcza żadnej informacji o jego aktywności biologicznej, roli w komórce czy wewnątrzkomórkowej lokalizacji, z wyjątkiem możliwości jego fosforylacji przez kinazę CK2 [4, 7]. Konsekwentnie, ERH wykazuje unikatową strukturę

III-rzędową (nowego typu pofałdowanie $\alpha+\beta$) i jest to jedyny należycie poznany element z jego charakterystyki [5, 8].

Tym niemniej, pewne informacje o ERH pojawiały się przy okazji badań poświęconym innym białkom. Są to przede wszystkim wyniki wskazujące, iż ERH może być partnerem molekularnym pewnych białek, m.in. tych związanych z transkrypcją: DCoH [6], SPT5 [9], FCP1 [10] oraz MED31 [11]. Te obserwacje pojawiły się już po rozpoczęciu badań przede mną i poza interakcją z DCoH, nie były dotąd przedmiotem bardziej szczegółowych badań. Co do DCoH, zaproponowano, że ERH działa jako represor transkrypcji, hamując jego dimeryzację, przy czym, ponieważ DCoH jest białkiem występującym głównie w wątrobie i nerce, jego interakcja z ERH mogłaby zachodzić tylko w tych narządach [6]. Co dziwne, zważywszy na postulowaną rolę w transkrypcji, wskazano na cytoplazmatyczną lokalizację ERH w komórce ssaków [6]. Ostatnio opublikowano pracę pokazującą, że brak ERH powoduje zahamowanie mitozy w komórkach człowieka (nieprawidłowe ustawienie chromosomów w metafazie), wynikające z zaburzenia składania RNA (ang. *splicing*) dla pewnych białek, w tym istotnej dla migracji chromosomów kinezyiny CENP-E, co jest skutkiem braku oddziaływania ERH z czynnikiem składania RNA – białkiem SNRPD3 [12].

Moim celem była podstawowa charakterystyka białka ERH z próbą przybliżenia jego roli w komórce. Podstawowym modelem doświadczalnym były komórki ssaków (głównie człowieka, z linii HeLa), które zostały uzupełnione o drożdże rozszczepkowe *Schizosaccharomyces pombe*. Główne podejście polegało na identyfikacji partnerów białkowych ERH człowieka, z założeniem, że ich funkcje wskażą rolę tego białka w komórce.

Zakład Biologii Molekularnej UW jest obecnie jedynym laboratorium na świecie, w którym prowadzi się systematyczne, szeroko zakrojone badania nad białkiem ERH. Badania te były finansowane przez dwa indywidualne granty KBN/MNiSW. W eksperymentach w zasadzie uczestniczyli tylko magistranci wykonujący prace dyplomowe pod moim kierunkiem (współautorzy wskazani *). Prowadzone przeze mnie badania nad ERH zostały wyróżnione Nagrodą Rektora UW za wybitne osiągnięcia naukowe. Większość uzyskanych wyników została opublikowana w postaci monotematycznego cyklu składającego się z czterech artykułów eksperymentalnych w anglojęzycznych, w pełni recenzowanych czasopismach naukowych. Najważniejsze z tych wyników omówione są poniżej, w kolejności logicznej prac.

Wyniki

Publikacja 1. Smyk A*, Szuminska M*, Uniewicz KA*, Graves LM, Kozłowski P (2006) **Human enhancer of rudimentary is a molecular partner of PDIP46/SKAR, a protein interacting with DNA polymerase δ and S6K1 and regulating cell growth.** *FEBS J* 273: 4728-4741.

W tej pracy pokazano, przy pomocy mikroskopii konfokalnej, że ERH występuje w jądrze komórek ssaków, z pominięciem jąderek, w postaci rozdyfundowanej (Rys. 4) oraz, że gen *ERH* ulega ekspresji, na zbliżonym poziomie, we wszystkich podstawowych tkankach dorosłego człowieka i płodu, jest więc genem metabolizmu podstawowego (ang. *housekeeping gene*) (Rys. 5). Przy pomocy drożdżowego systemu dwuhybrydowego

wskazano białko człowieka PDIP46/SKAR jako molekularnego partnera ERH (Rys. 1), co potwierdzono także za pomocą techniki *GST pull-down* i tandemowej spektrometrii mas (Rys. 3). Pokazano, że białko PDIP46/SKAR również występuje w jądrze komórki ssaków, z pominięciem jąderek (Rys. 4), zaś jego gen jest wyrażany, na dość wyrównanym poziomie, w tych samych tkankach człowieka, co gen *ERH* (Rys. 5). Dowodzi to, że białko PDIP46/SKAR jest prawdziwym powszechnym partnerem ERH w komórkach ssaków.

Białko PDIP46/SKAR jest również bardzo słabo poznane. Zostało odkryte jako partner białkowy polimerazy DNA δ , enzymu odpowiedzialnego za elongację DNA przy jego replikacji, co nie zostało dalej zbadane [13]. Ponadto, PDIP46/SKAR jest partnerem kinazy S6K1, enzymu fosforylującego białko rybosomalne S6, a także inne białka, w tym PDIP46/SKAR i niezbędnego do wzrostu komórki [14]. PDIP46/SKAR jest gromadzone w skupiskach ziarnistości międzychromatynowych (ang. *nuclear speckles*), będących magazynami czynników składania RNA [15]. Po wycięciu intronów, wchodzi w skład kompleksów powstałych na styku eksonów w dojrzałym mRNA, rekrutując do nich kinazę S6K1, która fosforylując jeszcze inne swoje substraty, zwiększałaby ogólną syntezę białka przez komórkę (warunek konieczny dla wzrostu komórki) [15].

Dodatkowo zidentyfikowano dwa rejony w białku PDIP46/SKAR, które odpowiedzialne są za wiązanie białka ERH (Rys. 2 i 6) i wskazano, że pokrywają się one z rejonami określonymi przez innych [14], jako wiążący S6K1 oraz fosforylowany przez tę kinazę, przez co wiązanie ERH przez PDIP46/SKAR, blokowałoby oba te procesy.

Publikacja 2. Łukasik A*, Uniewicz KA*, Kulis M*, Kozłowski P (2008) **Ciz1, a p21^{Cip1/Waf1}-interacting zinc finger protein and DNA replication factor, is a novel molecular partner for human enhancer of rudimentary homolog.** *FEBS J* 275: 332-340.

W tej pracy, przy pomocy drożdżowego systemu dwuhybrydowego, wskazano białko człowieka Ciz1 jako następnego molekularnego partnera ERH (Rys. 1), co potwierdzono także za pomocą techniki *GST pull-down* i tandemowej spektrometrii mas (Rys. 2). Pokazano, że białko Ciz1 również występuje w jądrze komórki ssaków, z pominięciem jąderek, jednak w postaci dość licznych skupisk (Rys. 3), zaś jego gen jest wyrażany, na wyrównanym poziomie, w tych samych tkankach człowieka, co gen *ERH* (Rys. 4). Co więcej, kiedy ERH i Ciz1 są współwyrażane w jednej komórce, ERH jest rekrutowane do skupisk, w których występuje Ciz1, co potwierdza występowanie interakcji między nimi w żywej komórce (Rys. 3). Dowodzi to, że białko Ciz1 jest drugim powszechnym partnerem ERH w komórkach ssaków.

Białko Ciz1 jest także dość słabo poznane. Zostało odkryte jako partner białkowy p21^{Cip1/Waf1}, inhibitora kinaz zależnych od cyklin [16]. Ponadto, Ciz1 jest niezbędne do inicjacji replikacji DNA i wejścia komórek w fazę S cyklu komórkowego [17]. Większość Ciz1 występuje w skupiskach będących ogniskami replikacyjnymi (ang. *replication foci*), do których przypuszczalnie rekrutuje kompleks cykliny A z kinazą CDK2 [17, 18].

Dodatkowo zidentyfikowano rejon w białku Ciz1, który odpowiedzialny jest za wiązanie białka ERH (Rys. 5) i wskazano, że pokrywa się on z rejonem określonym przez innych [16],

jako wiążącym p21^{Cip1/Waf1}, przez co wiązanie ERH przez Ciz1, blokowałoby interakcję pomiędzy Ciz1 i p21^{Cip1/Waf1}.

Publikacja 3. Banko MI*, Krzyzanowski MK*, Turcza P*, Maniecka Z*, Kulis M*, Kozłowski P (2013) **Identification of amino acid residues of ERH required for its recruitment to nuclear speckles and replication foci in HeLa cells.** *PLoS ONE* 8: e74885.

W tej pracy pokazano, że w niektórych jądrach komórek ssaków, ERH także tworzy dość słabe skupiska, które są skupiskami ziarnistości międzychromatynowych (Rys. 1). Wskazano, że kiedy ERH i PDIP46/SKAR są współwyrażane w jednej komórce, ERH jest rekrutowane do skupisk ziarnistości międzychromatynowych, w których występuje PDIP46/SKAR, co potwierdza występowanie interakcji między nimi w żywej komórce (Rys. 2). Ponadto pokazano, że w trakcie mitozy, kiedy zanika błona jądrowa, ERH występuje w cytoplazmie, w szczególności zaś, nie wchodzi w skład skondensowanej chromatyny (chromosomów) (Rys. 1). Używając metody skanowania alaninowego, zidentyfikowano reszty aminokwasowe w ERH niezbędne do jego rekrutacji do skupisk ziarnistości międzychromatynowych lub ognisk replikacji (Rys. 3). Stanowi to także dodatkowy dowód na zachodzenie obu badanych interakcji (z PDIP46/SKAR i Ciz1) w żywych komórkach. Brak tych interakcji u zmutowanych form ERH potwierdzony został także techniką *GST pull-down* (Rys. 4). Dodatkowo wykluczono wpływ potencjalnej fosforylacji ERH przez kinazę CK2 na jego rekrutację do obu analizowanych substruktur jądrowych (Rys. 3 i Tab. 1). Wskazano także na możliwość, iż ERH jest transportowany do jądra komórkowego, poprzez "jazdę na plecach" z udziałem swoich jądrowych partnerów (Rys. 3).

Struktura przestrzenna ERH jest pofaldowaniem typu $\alpha+\beta$, gdzie 4 nici β tworzą płaszczyznę, z 3 helisami α po jednej z jej stron [5, 8]. ERH może tworzyć homodimer, za pośrednictwem tej płaszczyzny [5, 8].

Dodatkowo pokazano, że ERH oddziałuje z PDIP46/SKAR za pomocą płaszczyzny będącej interfejsem do tworzenia homodimeru ERH, zatem PDIP46/SKAR mógłby oddziaływać tylko z monomerem (Rys. 6). Z kolei, Ciz1 oddziałując z przeciwną stroną ERH, mógłby wiązać się zarówno z monomerem jak i homodimerem ERH (Rys. 6).

Publikacja 4. Krzyzanowski MK*, Kozłowska E, Kozłowski P (2012) **Identification and functional analysis of the *erh1*⁺ gene encoding enhancer of rudimentary homolog from the fission yeast *Schizosaccharomyces pombe*.** *PLoS ONE* 7: e49059.

W tej pracy pokazano, że wbrew pierwotnemu raportowi o sekwencjonowaniu genomu drożdży rozszczepkowych *S. pombe* [19], ich genom, a także genomy trzech pozostałych gatunków z rodzaju *Schizosaccharomyces*, posiadają gen *ERH* (Rys. 1), tak jak zresztą liczne grzyby niższe, choć inne grzyby wyższe (workowce i podstawczaki), w tym drożdże *Saccharomyces cerevisiae* i inne prominentne organizmy modelowe należące do tej grupy grzybów, rzeczywiście nie posiadają tego genu. Białka ERH gatunków z rodzaju *Schizosaccharomyces* wykazują 52-85% podobieństwa między sobą (Rys. 1), przy czym takie

stosunkowo niskie wartości są typowe dla innych genów w genomach z tego rodzaju [20]. Mimo, że białko ERH z *S. pombe* wykazuje tylko 28% podobieństwa do sekwencji aminokwasowej ERH człowieka, modelowanie przez homologię pokazało, że jego struktura przestrzenna jest identyczna ze strukturą białka człowieka (Rys. 1). Gen *ERH* ulega ekspresji, na dość wyrównanym poziomie, przez cały cykl życiowy *S. pombe* (Rys. 2). W komórkach drożdży, białko ERH jest obecne głównie w jądrze, z pominięciem jąderek (Rys. 2). Komórki drożdży, u których usunięto gen *ERH*, wykazywały lekką deformację kształtu, słabszy wzrost na pożywce minimalnej (Rys. 3), zwiększoną wrażliwość na stres genotoksyczny, hiperosmotyczny czy działający na błonę komórkową oraz podwyższony arest w fazie G1, po przeniesieniu do pożywki bez azotu, indukującej koniugację (Rys. 4), przy czym większość tych efektów była nasiloną na tle auktotroficznym. Ekspresja genu *ERH* człowieka mogła częściowo znosić niektóre z tych defektów, jednak białko ERH drożdży nie wchodziło w interakcję z białkami PDIP46/SKAR i Ciz1 człowieka (Rys. 5), przy czym drożdże nie posiadają oczywistych homologów tych białek.

Podsumowanie

Poza pracami nad genem *ERH* u *D. melanogaster* prowadzonymi przez jego odkrywcę oraz ustaleniem struktury przestrzennej ERH przez zespoły zajmujące się rutynowo rozwiązywaniem struktur kolejnych białek, ERH nie było dotąd obiektem systematycznych badań naukowych. W trakcie swoich badań dokonałem szeregu nowych ustaleń, a także byłem zmuszony korygować niektóre dane uzyskane wcześniej przez inne zespoły badawcze.

Ustalono wzór ekspresji tkankowej genu *ERH* i wewnątrzkomórkową lokalizację białka ERH u człowieka. Zidentyfikowano dwóch partnerów białka ERH człowieka i pokazano, że do interakcji z ERH może dochodzić w jądrach komórkowych wszystkich tkanek człowieka. Scharakteryzowano jego interakcje z nimi poprzez: (1) pokazanie, że w żywych komórkach człowieka, ERH jest rekrutowane do substruktur jądrowych, w których występują jego partnerzy, (2) ustalenie rejonów u partnerów odpowiedzialnych za wiązanie ERH oraz (3) ustalenie reszt aminokwasowych w ERH odpowiedzialnych za wiązanie się z partnerami i jego rekrutację do analizowanych substruktur jądrowych. Jak dotąd, obie te interakcje są jedynymi interakcjami z udziałem białka ERH tak dogłębnie scharakteryzowanymi. Uzyskane mutanty *ERH* są bardzo dogodnymi narzędziami molekularnymi do prowadzenia badań nad mechanizmem działania ERH w obu substrukturach jądrowych. Ponadto, zidentyfikowano gen *ERH* u drożdży *S. pombe* (oraz trzech pozostałych gatunków z tego rodzaju), ustalono jego wzór ekspresji w cyklu życiowym i wewnątrzkomórkową lokalizację białka ERH oraz dokonano analizy funkcjonalnej *ERH*. Jest to dotąd jedyny scharakteryzowany homolog *ERH* u niższych *Eukaryota*.

Generalnie, prowadzone przeze mnie studia nad ERH doprowadziły do słabo scharakteryzowanej części proteomu człowieka, która jednak wydaje się brać udział w kluczowych procesach dla funkcjonowania komórki – replikacji DNA czy regulacji jej wzrostu.

P. K.

Uzyskane wyniki pozwalają na przedstawienie następującej charakterystyki białka ERH.

- Gen kodujący ERH był obecny w genomie ostatniego wspólnego przodka organizmów eukariotycznych. W przypadku grzybów wyższych, z wyjątkiem rodzaju *Schizosaccharomyces*, został on utracony w trakcie ewolucji.
- Gen kodujący ERH jest genem metabolizmu podstawowego. Jest wyrażany na dość wyrównanym poziomie we wszystkich podstawowych tkankach człowieka dorosłego i płodu oraz stadiach cyklu życiowego drożdży rozszczepkowych *S. pombe*.
- ERH jest wysoce konserwowane ewolucyjnie, nie tylko pod względem swojej sekwencji, co ma miejsce zwłaszcza u kręgowców, ale także, pod względem struktury III-rzędowej.
- ERH występuje w nukleoplazmie, w trakcie interfazy. Przynajmniej w jądrach komórek ssaków, może tworzyć skupiska, których część jest skupiskami ziarnistości międzychromatynowych. W trakcie mitozy wypełnia całą cytoplazmę, z wyłączeniem przestrzeni zajętej przez skondensowaną chromatynę. ERH jest prawdopodobnie transportowane do jądra przy udziale swoich jądrowych partnerów.
- ERH posiada co najmniej dwóch powszechnych, jądrowych partnerów w organizmach ssaków: PDIP46/SKAR oraz Ciz1. Partnerzy ci mogą rekrutować ERH do substruktur jądrowych, w których występują, odpowiednio, do skupisk ziarnistości międzychromatynowych i ognisk replikacji. Rekrutacja ta wynika z ich bezpośredniego oddziaływania z ERH i nie jest zależna od postulowanej fosforylacji ERH przez kinazę CK2.
- ERH tworzy kompleksy z szeregiem białek zaangażowanych w kluczowy dla funkcjonowania komórki metabolizm kw. nukleinowych: syntezę DNA (replikację; wiązanie się z Ciz1, a możliwe, że także z PDIP46/SKAR), syntezę RNA (transkrypcję; wiązanie się z kilkoma białkami postulowanych przez inne zespoły badawcze, w tym z DCoH) czy obróbkę pre-mRNA (wycinanie intronów; wiązanie się z PDIP46/SKAR, a także ze wskazanym przez innych SNRPD3). ERH mogłoby pełnić rolę regulatora aktywności tych białek, poprzez blokowanie ich oddziaływania z pozostałymi składnikami kompleksów, czyli działając jako "molekularna zaślepka", co na poziomie komórkowym przekładałoby się na jego udział w regulacji / koordynacji podziału komórki (interakcja z Ciz1) i jej wzrostu (interakcja z PDIP46/SKAR) (oczywiście, to jest jeszcze do udowodnienia).
- Metabolizm kw. nukleinowych stanowi część metabolizmu pirymidyn, które są w postaci nukleotydów prekursorami do ich biosyntezy. Zatem, zaburzenia metabolizmu kw. nukleinowych rzeczywiście mogłyby pogłębiać deformację skrzydełek u *D. melanogaster*, wywołany niedoborem pirymidyn. Tym bardziej, iż ten defekt związany jest ze zmianą liczby i wielkości komórek w skrzydełkach.
- U niższych *Eukaryota*, w tym *S. pombe*, nie występują oczywiste homologii PDIP46/SKAR i Ciz1, a więc ERH musi oddziaływać u tych drożdży z innymi białkami, biorąc udział w reakcji na nieprzychylnne warunki otoczenia i wpływając na przebieg cyklu komórkowego.

P.K.

Literatura

1. Wojcik E, Murphy AM, Fares H, Dang-Vu K, Tsubota SI (1994) *Enhancer of rudimentary*^{p1}, *e(r)*^{p1}, a highly conserved enhancer of the *rudimentary* gene. *Genetics* 138: 1163-1170.
2. Jones ME (1980) Pyrimidine nucleotide biosynthesis in animals: genes, enzymes, and regulation of UMP biosynthesis. *Annu Rev Biochem* 49: 253-279.
3. Fausto-Sterling A, Hsieh L (1976) Studies on the female-sterile mutant *rudimentary* of *Drosophila melanogaster*. *Develop Biol* 51: 269-281.
4. Gelsthorpe M, Pulumati M, McCallum C, Dang-Vu K, Tsubota SI (1997) The putative cell cycle gene, *enhancer of rudimentary*, encodes a highly conserved protein found in plants and animals. *Gene* 186: 189-195.
5. Wan C, Tempel W, Liu ZJ, Wang BC, Rose RB (2005) Structure of the conserved transcriptional repressor enhancer of rudimentary homolog. *Biochemistry* 44: 5017-5023.
6. Pogge von Strandmann E, Senkel S, Ryffel GU (2001) ERH (enhancer of rudimentary homologue), a conserved factor identical between frog and human, is a transcriptional repressor. *Biol Chem* 382: 1379-1385.
7. Gelsthorpe ME, Tan Z, Phillips A, Eissenberg JC, Miller A, et al. (2006) Regulation of the *Drosophila melanogaster* protein, enhancer of rudimentary, by casein kinase II. *Genetics* 174: 265-270.
8. Jin T, Guo F, Serebriiskii IG, Howard A, Zhang YZ (2007) A 1.55 Å resolution X-ray crystal structure of HEF2/ERH and insights into its transcriptional and cell-cycle interaction networks. *Proteins* 68: 427-437.
9. Kwak YT, Guo J, Prajapati S, Park KJ, Surabhi RM, et al. (2003) Methylation of SPT5 regulates its interaction with RNA polymerase II and transcriptional elongation properties. *Mol Cell* 11: 1055-1066.
10. Amente S, Napolitano G, Licciardo P, Monti M, Pucci P, et al. (2005) Identification of proteins interacting with the RNAPII FCP1 phosphatase: FCP1 forms a complex with arginine methyltransferase PRMT5 and it is a substrate for PRMT5-mediated methylation. *FEBS Lett* 579: 683-689.
11. Stelzl U, Worm U, Lalowski M, Haenig C, Brembeck FH, et al. (2005) A human protein-protein interaction network: a resource for annotating the proteome. *Cell* 122: 957-968.
12. Weng MT, Lee JH, Wei SC, Li Q, Shahamatdar S, et al. (2012) Evolutionarily conserved protein ERH controls CENP-E mRNA splicing and is required for the survival of KRAS mutant cancer cells. *Proc Natl Acad Sci USA* 109: E3659-E3667.
13. Liu L, Rodriguez-Belmonte EM, Mazloun N, Xie B, Lee MYWT (2003) Identification of a novel protein, PDIP38, that interacts with the p50 subunit of DNA polymerase δ and proliferating cell nuclear antigen. *J Biol Chem* 278: 10041-10047.
14. Richardson CJ, Bröenstrup M, Fingar DC, Jülich K, Ballif BA, et al. (2004) SKAR is a specific target of S6 kinase 1 in cell growth control. *Curr Biol* 14: 1540-1549.
15. Ma XM, Yoon SO, Richardson CJ, Jülich K, Blenis J (2008) SKAR links pre-mRNA splicing to mTOR/S6K1-mediated enhanced translation efficiency of spliced mRNAs. *Cell* 133: 303-313.
16. Mitsui K, Matsumoto A, Ohtsuka S, Ohtsubo M, Yoshimura A (1999) Cloning and characterization of a novel p21^{Cip1/Waf1}-interacting zinc finger protein, Ciz1. *Biochem Biophys Res Commun* 264: 457-464.
17. Coverley D, Marr J, Ainscough J (2005) Ciz1 promotes mammalian DNA replication. *J Cell Sci* 118: 101-112.
18. Copeland NA, Sercombe HE, Ainscough JF, Coverley D (2010) Ciz1 cooperates with cyclin-A-CDK2 to activate mammalian DNA replication in vitro. *J Cell Sci* 123: 1108-1115.
19. Wood V, Gwilliam R, Rajandream MA, Lyne M, Lyne R, et al. (2002) The genome sequence of *Schizosaccharomyces pombe*. *Nature* 415: 871-880.
20. Rhind N, Chen Z, Yassour M, Thompson DA, Haas BJ, et al. (2011) Comparative functional genomics of the fission yeasts. *Science* 332: 930-936.

5. Inne prace naukowo-badawcze

Pracę naukową rozpocząłem od badań nad genem *ota* (gen szlaku katabolizmu argininy) u grzyba nitkowatego *Aspergillus nidulans* wykonywanych w ramach pracy magisterskiej "Charakterystyka transformantów *Aspergillus nidulans ota*⁺ oraz próba izolacji plazmidu niosącego gen *ota*" pod kierunkiem prof. dra hab. P. Węgleńskiego z Zakładu Genetyki Uniwersytetu Warszawskiego.

W trakcie pracy doktorskiej, wykonywanej pod kierunkiem prof. dra hab. K. Toczko z Zakładu Biochemii Ogólnej (po zmianie nazwy Zakładu Biologii Molekularnej) Uniwersytetu Warszawskiego, prowadziłem badania nad homologami protoonkogenu *RAS* u śluzowca *Physarum polycephalum*. Białko *RAS* jest molekularnym przełącznikiem kluczowego szlaku przekazywania sygnałów $RTK \rightarrow RAS \rightarrow MAPK$ (*RTK* – receptory o aktywności kinazy tyrozynowej dla czynników wzrostowych, np. *EGF* lub *PDGF*; *MAPK* – kinaza *MAP*) u zwierząt, ale było już wtedy wiadomo, że niektóre elementy tego szlaku mogą występować także u niższych *Eukaryota*. Stwierdziłem obecność trzech genów z rodziny *RAS* w genomie tego śluzowca, których cDNA zostały sklonowane i poddane pełnej charakterystyce. Brałem też udział w badaniach nad genomowymi kopiami tych genów prowadzonymi później przez mgr J. Trzcinską-Danielewicz pod kierunkiem prof. dra hab. K. Toczko oraz współpracowałem z dr Ewą Świeżewską z Instytutu Biochemii i Biofizyki PAN w Warszawie, w zakresie post-translacyjnej modyfikacji (prenylacji) jednego z białek *RAS* ze śluzowca. Nasze badania nad genami *RAS* u *P. polycephalum* były finansowane przez dwa granty KBN i zostały wyróżnione Nagrodą Rektora UW za wybitne osiągnięcia naukowe.

W ramach stażu podoktoranckiego w laboratorium dra L. M. Graves w Department of Pharmacology, University of North Carolina at Chapel Hill, USA, który zainteresowany jest różnorodnymi aspektami funkcjonowania kinaz białkowych, kontynuowałem badania nad przekazywaniem sygnałów przez szlak $RTK \rightarrow RAS \rightarrow MAPK$. W szczególności, brałem udział w badaniach nad regulacją biosyntezy *de novo* nukleotydów pirymidynowych w odpowiedzi na czynniki wzrostowe (podanie *EGF* lub *PDGF* powoduje wzrost syntezy nukleotydów pirymidynowych) w komórkach ssaków. Przy okazji tych badań zwróciłem uwagę na białko *ERH*, które było podejrzewane właśnie o udział w regulacji metabolizmu nukleotydów pirymidynowych. Ostatecznie pokazaliśmy, że regulacja szlaku polega na fosforylacji przez kinazę *MAP* białka *CAD*, posiadającego trzy pierwsze aktywności enzymatyczne tego szlaku biochemicznego i będącego homologiem białka kodowanego przez gen *rudimentary* u *D. melanogaster*, zaś badań nad udziałem *ERH* w tej regulacji w ogóle nie rozpoczęto. Ze względu na znaczenie uzyskanych wyników, zostały one opublikowane w czasopiśmie *Nature*. W trakcie stażu, uczestniczyłem także w badaniach nad regulacją aktywności innych kinaz: *c-Raf*, będącej najwyższym elementem kaskady kinazy *MAP*, oraz *Pyk2*, wówczas nowo odkrytej cytoplazmatycznej kinazy tyrozynowej zależnej od wapnia.

Po powrocie ze stażu podoktoranckiego, w Zakładzie Biologii Molekularnej Uniwersytetu Warszawskiego, rozpocząłem całkowicie samodzielne badania nad białkiem

P.K.

ERH, będące opisanymi tutaj jako osiągnięcie naukowe. Równolegle, brałem udział jako wykonawca w czterech projektach finansowanych przez KBN/MNiSW:

- dra n. med. M. Milewskiego z Instytutu Matki i Dziecka w Warszawie dotyczącym dystonii torsyjnej typu 1 (dziedziczna choroba neurologiczna),
- dra R. Jarzyny z Zakładu Regulacji Metabolizmu Uniwersytetu Warszawskiego dotyczącym szlaków sygnałowych kontrolowanych przez kinazę białkową aktywowaną AMP (AMPK),
- dra hab. M. Garstki z Zakładu Regulacji Metabolizmu Uniwersytetu Warszawskiego dotyczącym struktury i funkcji chloroplastów,
- prof. dr hab. A. Mostowskiej z Zakładu Anatomii i Cytologii Roślin Uniwersytetu Warszawskiego dotyczącym biogenezy chloroplastów.

Ponadto, uczestniczyłem w pracach prof. dr hab. M. Maj-Żurawskiej z Wydziału Chemii Uniwersytetu Warszawskiego nad zastosowaniem kw. nukleinowych jako bioczuJNIKÓW.

Podsumowując, moje główne doświadczenie zawodowe dotyczy biologii molekularnej, biochemii i genetyki w następującym zakresie: (1) sieci przekazywania sygnałów, w szczególności białek RAS i kinaz kaskady MAPK, (2) regulacji biosyntezy *de novo* nukleotydów pirymidynowych oraz (3) wszechstronnej charakterystyki białka ERH, przy wykorzystaniu różnorodnych organizmów modelowych, od grzybów i śluzowca do komórek człowieka.

Jestem współautorem 15 artykułów eksperymentalnych opublikowanych w pełni recenzowanych, anglojęzycznych czasopismach (nie posiadam publikacji polskojęzycznych).

Brałem udział w realizacji 8 grantów finansowanych przez KBN/MNiSW, w tym kierowałem dwoma z nich.

Badania z moim udziałem zostały dwukrotnie wyróżnione Nagrodami Rektora UW za wybitne osiągnięcia naukowe.

6. Dodatkowy dorobek

Kierowałem pracami dyplomowymi 11 licencjatów i 11 magistrów, na Wydziale Biologii Uniwersytetu Warszawskiego. Z tych ostatnich, 9 jest współautorami artykułów wchodzących w skład osiągnięcia naukowego, a 10 z nich otrzymało już stopień doktora lub jest w trakcie wykonywania doktoratu, w instytucjach krajowych (Uniwersytet Warszawski, Instytut Biologii Doświadczalnej PAN w Warszawie, Warszawski Uniwersytet Medyczny, Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego w Warszawie) lub zagranicznych (University of Liverpool, University of Barcelona, Heidelberg University, University of Zurich, ETH Zurich).

Jestem współautorem skryptu do Biochemii dla studentów Uniwersytetu Warszawskiego z Wydziału Biologii, Międzywydziałowych Studiów Ochrony Środowiska oraz Bioinformatyki i Biologii Systemów.

Działalność dydaktyczna z moim udziałem została wyróżniona Nagrodą Rektora UW za wybitne osiągnięcia dydaktyczne.

Kozłowski Piotr